

Εφετείο Θεσσαλονίκης: 2422/2001

Πηγή: Αρμενόπουλος 2002 σελ. 73

Εργατικό ατύχημα. Αξίωση για χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης. Πολιτική αγωγή. Αν ο δικαιούχος χρηματικής ικανοποίησης επιφυλάχθηκε κατά την εκδίκαση της κατηγορίας να ζητήσει μεγαλύτερο ποσό από το αρμόδιο πολιτικό δικαστήριο, δεν εμποδίζεται να πράξει τούτο, εφόσον το ποινικό δικαστήριο επιδίκασε το μικρότερο που είχε ζητηθεί. Είναι συνυπεύθυνοι οι εργολάβος και ο υπεργολάβος και υποχρεούνται να λαμβάνουν και να τηρούν όλα τα μέτρα ασφαλείας. Η διάταξη του άρθρου 16 παρ. 4 του ν. 555/1915 για το συντρέχον πταίσμα του παθόντος αναφέρεται στην επιδίκαση αποζημίωσης για περιουσιακή ζημία και όχι χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης. Για τον καθορισμό του ποσού της χρηματικής ικανοποίησης το συντρέχον πταίσμα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη από το ουσιαστικό δικαστήριο χωρίς να καθορίζεται το ποσοστό του και ανεξαρτήτως της συνδρομής των προϋποθέσεων της παραπάνω διάταξης.

Πρόεδρος: Χρήστος Ηλιάδης

Δικαστές: Σ. Αλεξίου (εισηγητής), Σ. Λούβρος

Δικηγόροι: Γ. Λαγομάτης, Β. Μαυρόπουλος – Β. Γιώτας, Α. Μάγγου

(Ν. 551/1915 ν. 1396/1983 922 ΑΚ)

2. Επειδή στην περίπτωση ατυχήματος, οφειλόμενου σε αμέλεια του εργοδότη ή των υπ' αυτού προστηθέντων προσώπων, ο παθών – και στην περίπτωση θανάτου αυτού τα πρόσωπα του άρθρου 28 παρ. 6 του α.ν. 1846/1951- δικαιούνται μόνο των υπό του ΙΚΑ χορηγουμένων παροχών απαλλασσομένου του εργοδότη και των υπ' αυτού προστηθέντων. Κατά των τελευταίων αυτών γεννάται μόνον αξίωση για χρηματική ικανοποίηση. Η απαλλαγή του εργοδότη και των υπ' αυτού προστηθέντων (από τις χορηγούμενες από το ΙΚΑ παροχές) εκτείνεται και στην περίπτωση της ειδικής αμέλειας, όταν δηλαδή το ατύχημα οφείλεται στο γεγονός ότι δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις ισχυόντων νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών για τους όρους ασφαλείας (ολ. ΑΠ 1117/1986, ΝοΒ 35.891, ολ. ΠΑ 1267/1976 ΝοΒ 25.895, ΑΠ 1417/91 και 526/91 ΕλλΔνη 34.52 και 565, αντιστ., και ΑΠ 1602/98 ΔΕΝ 1999.200 και ΕφΑθ 1450/1999 ΕΑΕΔ 1999.959). Έτσι, η αξίωση για χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης στην οικογένεια του θύματος δεν αποκλείεται και στην περίπτωση του εργατικού ατυχήματος από την ειδική ρύθμιση του νόμου 551/1915 (όπως κωδικοποιήθηκε με το β.δ. 24.7./25.8.1920 «περί κωδικοποίησης των νόμων περί ευθύνης προς αποζημίωση των εξ ατυχήματος εν τη εργασία παθόντων εργατών ή υπαλλήλων» και εξακολουθεί να ισχύει και μετά την εφαρμογή του ΑΚ (βλ. άρθρ. 38 ΕισΝΑΚ), γιατί δεν αποτελεί αποζημίωση για περιουσιακή ζημία (ολ. ΑΠ 444/64). Αρκεί μόνο, στην επέλευση του εργατικού ατυχήματος να συνετέλεσε και αδικοπραξία του κυρίου της επιχειρήσεως ή των υπ' αυτού προστηθέντων προσώπων (ΑΚ 922), με την έννοια της διατάξεως του άρθρου 914 ΑΚ, δηλαδή της υπαίτιας ζημιογόνου πράξεως (ΑΠ 1185/1993 ΕλλΔνη 36.360, ΑΠ 29/1992 ΔΕΝ 51.120 και ΑΠ 434/1992 ΔΕΝ 51.122). Εξάλλου από τις διατάξεις των άρθρων 932 ΑΚ, 321, επ. ΚπολΔ, 63 και 67 ΚΠΔ προκύπτει ότι είναι παραδεκτή η άσκηση πολιτικής αγωγής ενώπιον του ποινικού δικαστηρίου για την επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης, λόγω ηθικής βλάβης, εξ αδικοπραξία, η τελεσίδικη κρίση επί της οποίας έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία δεδικασμένου, κωλύοντας τη νέα έρευνα της αυτής αγωγής ενώπιον του πολιτικού δικαστηρίου. Εάν όμως ο δικαιούχος της χρηματικής ικανοποίησης επιφυλάχθηκε κατά την εκδίκαση της κατηγορίας να ζητήσει μεγαλύτερο ποσό από το αρμόδιο πολιτικό δικαστήριο, δεν εμποδίζεται να πράξει τούτο, εφόσον το ποινικό δικαστήριο επιδίκασε το μικρότερο ποσό που είχε ζητηθεί (ΑΠ 866/1988 ΕλλΔνη 1989.1321). Στην υπό κρίση υπόθεση, από τις προσκομιζόμενες από τα διάδικα μέρη, σε φωτοτυπία αποφάσεις: α') υπ' αριθμ. 737/4.6.1977 του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Γιαννιτσών, και β') 1816/25.5.1999 του Τριμελούς Εφετείου Θεσσαλονίκης, προκύπτει ότι οι ενάγοντες άσκησαν ενώπιον του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Γιαννιτσών, κατά την εκδίκαση των αποδοθισών κατηγοριών κατά των εναγομένων για 1) ανθρωποκτονία από αμέλεια και 2) παράβαση του άρθρου 103 του π.δ. 1073/1981, πολιτική αγωγή προς υποστήριξη της κατηγορίας και επιδίκαση

χρηματικής ικανοποίησεως, λόγω ψυχικής οδύνης που υπέστησαν εξαιτίας του αναφερομένου στην αγωγή θανάτου του Γ.Κ., συζύγου της πρώτης και πατέρα των δευτέρου και τρίτου των εναγόντων, ότι με αυτήν ζήτησαν την επιδίκαση του χρηματικού ποσού μίας (1) μεταλλικής δραχμής (ήτοι ποσού 140 δραχμών) για τον καθένα και επιφυλάχθηκαν ως προς το δικαίωμά τους να ζητήσουν από το αρμόδιο πολιτικό δικαστήριο μεγαλύτερο ποσό και ότι με την απόφαση αυτήν επιδικάστηκε στον καθένα τους ολόκληρο το μικρότερο ποσό που ζητήθηκε. Επίσης και με την ως άνω απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Θεσσαλονίκης, στο οποίο είχε εισαχθεί η πιο πάνω ποινική υπόθεση με έφεση των κατηγορούμενων 9ήδη εναγομένων – εκκαλούντων) επιδικάστηκε σε κάθε ενάγοντα ολόκληρο το ζητηθέν ως άνω μικρότερο ποσό ως χρηματική ικανοποίηση για ψυχική οδύνη. Και να μεν στις πιο πάνω ποινικές αποφάσεις δεν υπάρχει ρητή δήλωση των εναγόντων ότι επιφυλάσσονται ως προς το δικαίωμά τους να ζητήσουν από το αρμόδιο πολιτικό δικαστήριο μεγαλύτερο ποσό χρηματικής ικανοποίησεως, όμως το γεγονός και μόνο ότι οι ενάγοντες κατά την παράστασή τους ενώπιον του ποινικού δικαστηρίου περιόρισαν τη σχετική αξίωσή τους για χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης από τον θάνατο ενός τόσο προσφιούς των προσώπων, ήτοι συζύγου και πατρός, όπως ήταν ο θανών, στο συμβολικό ποσό της μιας (1) μεταλλικής δραχμής, αποδεικνύει αναμφισβήτητα την επιφύλαξή τους για την περαιτέρω άσκηση του εν λόγω δικαιώματος στα αρμόδια πολιτικά δικαστήρια, αφού δεν είχαν κανένα ειδικό λόγο να παραιτηθούν, ούτε και έκαναν άλλωστε καμία δήλωση παραιτήσεως από την επίδικη αξίωσή τους έναντι των εναγομένων. Η κρίση αυτή ενισχύεται επίσης και από το γεγονός ότι με την ένδικη αγωγή τους, την οποία είχαν επιδώσει στους εναγομένους πριν ή εισαχθεί η ποινική υπόθεση στο Εφετείο, οι ενάγοντες δήλωσαν ότι ασκούν την αξίωση χρηματικής ικανοποίησεως για ποσό 15.000.140 δραχμών για τον καθένα και ότι περιορίζουν αυτό κατά ποσό 140 δραχμών (ήτοι ποσό μιας (1) μεταλ. Δραχμής), προκειμένου να παραστούν κατά το ποσό τούτο (των 140 δρχ.) ως πολιτικός ενάγοντες ενώπιον του δευτεροβαθμίου ποινικού δικαστηρίου (βλ. 6^η σελ. της υπό κρίση αγωγής). Συνεπώς η σχετική ένσταση των εναγομένων, ότι η αγωγή είναι απαράδεκτη λόγω δεδικασμένου από την ως άνω τελεσίδικη απόφαση του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Γιαννιτσών, είναι νόμω αβάσιμη, αφού το τυπικό δεδικασμένο που απορρέει από την προαναφερόμενη απόφαση του ποινικού δικαστηρίου δεν κωλύει τους ενάγοντες να ζητήσουν από το αρμόδιο Πολιτικό Δικαστήριο την επιδίκαση υπέρ αυτών μεγαλύτερου χρηματικού ποσού για την ψυχική οδύνη που υπέστησαν λόγω του θανάτου του άνω συγγενικού τους προσώπου. Επομένως και το Πρωτοδικείο που δέχτηκε τα ίδια και απέρριψε ως μη νόμιμη την εν λόγω ένσταση των εναγομένων, δεν έσφαλε και ο αντίθετος πρώτος λόγος των εφέσεων του πρώτου και δευτέρου των εναγομένων και τρίτος λόγος της εφέσεως του τρίτου εναγομένου είναι αβάσιμοι και απορριπτέοι.

3. Επειδή, κατά τη διάταξη του άρθρου 3 του ν. 1396/1983, ο εργολάβος και υπεργολάβος ολοκλήρου του έργου, ανεξάρτητα αν τούτο εκτελείται ολικά ή κατά τμήματα με υπεργολάβους, είναι συνυπεύθυνοι και υποχρεούνται: 1) να λαμβάνουν και να τηρούν όλα τα μέτρα ασφαλείας που αφορούν ολόκληρο το έργο 2) να τηρούν σύμφωνα με τους κανόνες της επιστήμης και της τέχνης τις οδηγίες του επιβλέποντος μηχανικού όπως προβλέπονται στο άρθρο 7 του νόμου αυτού και 3) να εφαρμόζουν σύμφωνα με τους κανόνες της επιστήμης και της τέχνης τη μελέτη μέτρων ασφαλείας που ορίζεται στο άρθρο 6, ενώ, κατά την παρ. 2 του άρθρου 2 του ίδιου νόμου, μέτρα ασφαλείας είναι όλα τα μέτρα που προβλέπονται από τις διατάξεις που ισχύουν εκάστοτε για την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας. Τέλος, η διάταξη του άρθρου 16 παρ. 4 του ν. 551.1915, κατά την οποία, επί εργατικού ατυχήματος, το συντρέχον πταίσμα του παθόντος αντιτάσσεται νομίμως μόνο εάν αφορά παραβίαση διατάξεων ή κανονισμών που θέτουν όρους ασφαλείας στην εργασία, αναφέρεται στην επιδίκαση αποζημίωσης για περιουσιακή ζημία και όχι χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης ή ψυχικής οδύνης. Επομένως, για τον καθορισμό του ποσού της χρηματικής ικανοποίησης το συντρέχον πταίσμα (300 ΑΚ) πρέπει να λαμβάνεται υπόψη από το ουσιαστικό δικαστήριο, χωρίς να καθορίζεται το ποσοστό του και ανεξαρτήτως της συνδρομής των προϋποθέσεων της παραπάνω διάταξης (ΑΠ 1183/1993 ΔΕΝ 55.417, ΕφΑθ 2230/1988 ΕλλΔνη 40.406). Συνεπώς η ένδικη αγωγή, η οποία, σύμφωνα με το ως άνω περιεχόμενο και αίτημα αυτής, στηρίζει την ασκηθείσα αξίωση των εναγόντων για χρηματική

ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης στις προεκτεθείσες διατάξεις περί ευθύνης από εργατικό ατύχημα, σε συνδυασμό με τις εκ του άρθρου 922 ΑΚ περί προστήσεως αρχές, είναι πλήρως ορισμένη, αφού περιέχει όλα τα αναγκαία κατά νόμο (216 επ. ΚπολΔ) στοιχεία ώστε να είναι δυνατή η εκτίμησή της από το Δικαστήριο ως και η κατ' αυτής άμυνα των εναγομένων, όπως ορθά έκρινε την αγωγή και το πρωτόδικο δικαστήριο με την εκκαλούμενη απόφασή του και απέρριψε την περί αοριστίας του αγωγικού δικογράφου ένσταση των εναγομένων, οι δε αντίθετες αιτιάσεις των τελευταίων και ο σχετικός λόγος των εφέσεων είναι αβάσιμοι και απορριπτέοι...

ο πρώτος των εναγομένων Κ.Κ., που ασκεί το επάγγελμα του εργολάβου οικοδομών, με σύμβαση εργολαβίας, που καταρτίστηκε με το υπ' αριθμ. .../7.10.1993 προσύμφωνο μεταβίβασης ποσοστών εξ αδιαιρέτου και εργολαβικής σύμβασης της συμβολαιογράφου Γιαννιτσών Ε.Γ., μεταξύ του ιδίου και των οικοπεδούχων – συνιδιοκτητών εξ αδιαιρέτου Π. και Η.Μ., ανέλαβε κατ' εντολή των τελευταίων να εκτελέσει όλα τις αναγκαίες οικοδομικές εργασίες για την ανέγερση και κατασκευή οικοδομικού συγκροτήματος στο οικοπέδο τους επί της οδού Μπάφρας ... στα Γιαννιτσά. Με βάση τις ειδικότερες συμφωνίες που περιλαμβάνονται στην προαναφερόμενη εργολαβική σύμβαση, ο πρώτος εναγόμενος ανέλαβε συγκεκριμένα την υποχρέωση να καταβάλει ο ίδιος όλα τα έξοδα για το κτίσιμο του συγκροτήματος οικοδομών, τις εισφορές του ΙΚΑ για τις αμοιβές των εργατών που θα απασχολούσαν στις οικοδομικές εργασίες και επίσης δεσμεύτηκε ότι ο ίδιος θα φέρει την ευθύνη από κάθε κίνδυνο ή ατύχημα που θα συμβεί κατά τη διάρκεια των οικοδομικών εργασιών ή από αφορμή τους. Προς εκτέλεση του ως άνω έργου ο πρώτος εναγόμενος, ενεργών με την ιδιότητα του εργολάβου, ανέθεσε στον δεύτερο εναγόμενο Γ.Π., ως υπεργολάβο, την κατασκευή του σκελετού από σκυρόδεμα της ανεγειρόμενης οικοδομής. Όταν δε οι εργασίες κατασκευής του σκελετού περατώθηκαν, κατά την 3.8.1994, κατόπιν εντολής του δευτέρου εναγομένου τέσσερις εργάτες, μεταξύ των οποίων και ο παθών Γ.Κ., ανέλαβαν την απομάκρυνση της ξυλείας που είχε χρησιμοποιηθεί για την κατασκευή του σκελετού της οικοδομής. Ειδικότερα, η εργασία των τεσσάρων εργατών κατά τον ως άνω χρόνο συνίστατο στο κατέβασμα των καδρονιών από τον τρίτο όροφο της οικοδομής στο έδαφος «χέρι με χέρι», προκειμένου να ακολουθήσει η φόρτωσή τους στο αυτοκίνητο και η μεταφορά τους σε άλλη οικοδομή. Ο τρίτος των εναγομένων Γ.Δ. ήταν στον τρίτο όροφο της οικοδομής, ενώ ο παθών ευρίσκετο στο έδαφος και παρελάμβανε ένα ένα τα κατά τον ως άνω τρόπο κατερχόμενα καδρόνια και τα τοποθετούσε στο αυτοκίνητο που ήταν σταθμευμένο παραπλευρώς προς το πεζοδρόμιο της οικοδομής. Κατά την εξέλιξη της εργασίας αυτής, από αδέξιο χειρισμό του τρίτου εναγομένου και από έλλειψη εκ μέρους του της αναγκαίας από τις περιστάσεις προσοχής, ξέφυγε από τα χέρια του ένα καδρόνι, διαστάσεων 3,00 μ. Χ 0,08 μ. Χ 0,08 μ., και έπεσε με δύναμη κάτω και πριν προλάβει να απομακρυνθεί ο παθών Γ.Κ. από το χώρο της εργασίας του, τον κτύπησε στο πίσω μέρος της κεφαλής, τραυματίζοντάς τον βαρύτατα (βλ. την από 3.8.94 έκθεση αυτοψίας του Τεχν. Επιθεωρ. Του Υπουργείου Εργασίας Β.Β.). Αμέσως μετά τον τραυματισμό του ο παθών μεταφέρθηκε από τους προστρέξαντες συναδέλφους του στο Γενικό Νομαρχιακό Νοσοκομείο Γιαννιτσών, όπου διαπιστώθηκε ότι είχε υποστεί βαριά κρανιοεγκεφαλική κάκωση και, ακολούθως, ευρισκόμενος σε κατάσταση αφασίας, διακομίστηκε στο Ιπποκράτειο Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης, όπου και αποβίωσε μετά πάροδο δύο ημερών ήτοι την 5.8.1994 βεβαίωση του Νομ/κού Γεν. Νοσοκομείου Γιαννιτσών και την από 5.8.1994 «πιστοποίηση θανάτου» που εκδόθηκε από το Ιπποκράτειο Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης). Από τα παραπάνω περιστατικά που επιβεβαιώνουν όλοι οι εξετασθέντες μάρτυρες (βλ. πρακτικά της εκκαλουμένης αποφάσεως καθώς και τις προανακριτικές καταθέσεις της ποινικής διαδικασίας) αποδεικνύεται ότι ο θάνατος του Γ.Κ., επήλθε από εργατικό ατύχημα, οφειλόμενο σε αποκλειστική υπαιτιότητα των εναγομένων, ήτοι του πρώτου εναγομένου εργολάβου, ο οποίος είχε αναλάβει, δυνάμει της προαναφερθείσας σύμβασης έργου με τους κυρίους του έργου, την κατασκευή της οικοδομής, του δευτέρου εναγομένου υπεργολάβου, ο οποίος είχε προστηθεί στην εκτέλεση τμήματος του ως άνω οικοδομικού έργου, δηλαδή του σκελετού της οικοδομής από τον πρώτο, και σε αμέλεια του τρίτου εναγομένου Γ.Δ., ο οποίος είχε προστηθεί επίσης από τον δεύτερο εναγόμενο να κατεβάσει από την οικοδομή την ξυλεία που είχε χρησιμοποιηθεί για την κατασκευή του σκελετού από οπλισμένο σκυρόδεμα. Ειδικότερα

οι ανωτέρω πρώτος και δεύτερος εναγόμενοι, ενεργούντες με την προαναφερθείσα ο καθένας ιδιότητα, δεν έλαβαν από αμέλεια, τα αναγκαία μέτρα, προστασίας, για τη ζωή των εργαζομένων στην ως άνω οικοδομή, όπως τα μέτρα αυτά προσδιορίζονται από: α) το π.δ. 778/1980 και β') το π.δ. 1073/1981. Συγκεκριμένα δε, ενώ, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 1 εδαφ. 1 του άρθρου 85 του π.δ. 1073/81 «περί μέτρων ασφαλείας κατά την εκτέλεσιν εργασιών εις εργοτάξια οικοδομών και πάσης φύσεως έργων αρμοδιότητος Πολιτικού Μηχανικού», η φόρτωση εκφόρτωση και μεταφορά υλικών ή αντικειμένων πρέπει να γίνεται κατά τρόπο ώστε να μην εκτίθενται σε κίνδυνο πρόσωπα, λόγω καταπτώσεως, ολισθήσεως, ανατροπής, καταρρεύσεως ή θραύσεως αντικειμένων. Στην περίπτωση του ενδίκου ατυχήματος, ο τρόπος μεταφοράς της ξυλείας από τον τρίτο όροφο της οικοδομής όπως περιγράφηκε πιο πάνω, δεν ήταν ο ενδεδειγμένος από πλευράς όρων ασφαλείας της ζωής των απασχολουμένων, εφόσον ο παθών, που εργαζόταν στο ισόγειο, κινούμενος στον ακάλυπτο χώρο (στο πεζοδρόμιο της οικοδομής), ήταν εκτεθειμένος στον κίνδυνο να τραυματισθεί ανά πάσα στιγμή, από την πτώση κάποιου ξύλου ή άλλου αντικειμένου, όπως και συνέβη εντούτοις οι ως άνω πρώτος και δεύτερος εναγόμενοι δεν εφήρμοσαν, καίτοι μπορούσαν τους πλέον συνήθεις και ασφαλείς τρόπους ανεβάσματος – κατεβάσματος ξυλείας σε υπό ανέγερση οικοδομές, που είναι είτε με χρήση γερανού, είτε με κεκλιμένους αγωγούς εκφορτώσεως είτε με τοποθέτηση ειδικής φυσούνας, αντί του τρόπου που επέλεξαν της μεταφοράς δηλαδή της ξυλείας «χέρι με χέρι» που ενέχει αυξημένο κίνδυνο ατυχήματος είτε από την πτώση των μεταφερομένων υλικών είτε και από την πτώση των ίδιων των εργαζομένων, που ήταν τοποθετημένα στους εξώστες των ορόφων της οικοδομής και αντιμετώπιζαν σε κάθε στιγμή, όπως προαναφέρθηκε, τον κίνδυνο να χάσουν την ισορροπία τους και να παρασυρθούν στο κενό από το βάρος των υλικών (μαδέρια ικανού βάρους), ή να προκαλέσουν ατύχημα από την τυχαία έλλειψη προσοχής από τους ίδιους και την ελεύθερη πτώση των υλικών στο έδαφος. Ο ισχυρισμός των δύο πρώτων εναγομένων, ότι ήταν αντικειμενικά αδύνατη η χρησιμοποίηση γερανού για την παραπάνω εργασία διότι υπάρχουν ηλεκτροφόρα καλώδια στην περιοχή πέριξ της οικοδομής δεν ευσταθεί καθόσον, όπως προκύπτει από τις καταθέσεις των μαρτύρων Α.Ε. και Π.Κ. που εξετάστηκαν κατά την προανάκριση, κατά την ίδια μέρα του ατυχήματος (3.8.94), εργαζόταν στην οικοδομή, από την εξωτερική πλευρά αυτής, γερανός για το ανέβασμα οικοδομικών υλικών (τούβλων) στους ορόφους της οικοδομής. Τον γερανό αυτόν τον χειριζόταν ο μάρτυς Α.Ε., ο οποίος, αντιληφθείς πρώτος την πτώση του καδρονιού επί του θανάτου, ανήγγειλε το ατύχημα στον εργαζόμενο στην οικοδομή υδραυλικό Π.Κ. και τον κάλεσε σε βοήθεια (βλ., αντιστοίχως, τις από 8.8.94 και 12.8.94 προανακριτικές καταθέσεις των ως άνω μαρτύρων). Επίσης ο αυτός μάρτυς Α.Ε. καταθέτει ότι «τα τούβλα τα είχε παραγγείλει ο εργολάβος Κ.Α.» (α' εναγόμενος). Εξάλλου και ο ισχυρισμός του τελευταίου (α' εναγομένου) ότι ο θανών ήταν εργάτης του δευτέρου εναγομένου και ουδεμία έχει ευθύνη για το ατύχημα, διότι ουδεμία σχέση εργασίας τον συνέδεε με αυτόν (θανόντα) είναι επίσης αβάσιμος, τόσο διότι, όπως προαναφέρθηκε, ο ίδιος (α' εναγόμενος) ως εργολάβος ανέλαβε, δυνάμει του καταρτισθέντος με τους οικοπεδούχους-κυρίου του έργου, ως άνω εργολαβικό προσύμφωνο την ευθύνη για οποιοδήποτε ατύχημα ήθελε συμβεί κατά την εκτέλεση των εργασιών της οικοδομής ή εξαιτίας αυτών (βλ. το υπ' αριθμ. 4813/7.10.93 ως άνω εργολαβικό προσύμφωνο) όσον και διότι η ευθύνη του είναι αντικειμενική βάσει των περί προστήσεως αρχών του άρθρου 922 ΑΚ. Τέλος και ο ισχυρισμός του τρίτου εναγομένου – εργαζόμενου Γ.Δ., ότι ο καδρόνι που τραυμάτισε τον παθόντα δεν έφυγε από τα χέρια του αλλά από άλλον εργαζόμενο δεν έχει βασιμότητα, διότι ο ενεργήσας την έκθεση αυτοψίας Τεχνικός Επιθεωρητής του Υπουργείου Εργασίας Β.Γ., σαφώς βεβαιώνει ότι «... κάποια στιγμή από τα χέρια του Γ.Δ. του Β. που βρισκόταν στον 3^ο όροφο ξέφυγε ένα καδρόνι...» (βλ. την από 5.8.94 έκθεση αυτοψίας του επιδίκου ατυχήματος), αλλά και διότι από κανένα άλλο αποδεικτικό στοιχείο δεν προκύπτει ότι στον 4^ο όροφο υπήρχε και άλλος εργαζόμενος από τον οποίο ξέφυγε το θανατηφόρο αντικείμενο, όπως ισχυρίζεται ο εναγόμενος, ενώ, αντιθέτως, όλοι οι εξετασθέντες μάρτυρες κατά την πολιτική (αστική) και την ποινική δίκη καταθέτουν χωρίς ενδοιασμό ότι το καδρόνι, που η πτώση του προκάλεσε το θάνατο του Γ.Κ., έφυγε από τα χέρια του γ' εναγομένου (βλ. πρακτικά εκκαλουμένης αποφάσεως, καθώς και τις ως άνω ποιν. αποφάσεις). Περαιτέρω η υπαιτιότητα των μεν δύο πρώτων εναγομένων – εργολάβου και υπεργολάβου – έγκειται,

πέραν των ανωτέρω και στο γεγονός ότι, αμφότεροι ενώ όφειλαν να παρευρίσκονται οι ίδιοι στον τόπο της εργασίας κατά τον συγκεκριμένο ως άνω χρόνο και να ασκούν αυτοί ή να αναθέσουν σε άλλο εξειδικευμένο άτομο – πέμπτο εργάτη – τη διευθέτηση της διαδικασίας του κατεβάσματος της ξυλείας και να δίνουν τις κατάλληλες κάθε φορά εντολές στους εργαζομένους, σύμφωνα με το άρθρο 91 παρ. 2 εδ. 2 του π.δ. 1073/81, εντούτοις αμφότεροι απουσίαζαν, όπως και οι ίδιοι συνομολογούν, από την οικοδομή κατά το χρόνο του ατυχήματος αλλά ούτε και μερίμνησαν για την πρόσληψη ενός πέμπτου εργάτη, για την πιο πάνω εποπτεία, ενώ εξάλλου, η υπαιτιότητα του τρίτου των εναγομένων έγκειται συγκεκριμένα στο ότι, ενώ όφειλε να είναι ιδιαίτερα προσεκτικός κατά την παράδοση κάθε ξύλου, από τον τρίτο όροφο που βρισκόταν προς τα κάτω καθόσον υπήρχε αυξημένος κίνδυνος λόγω του όγκου και ιδίως του βάρους κάθε «καδρονιού» να ξεφύγει από τα χέρια του και να τραυματισθεί άλλος συναδέλφος του, αυτός δεν επέδειξε τη δέουσα επιμέλεια και προσοχή την οποία μπορούσε να επιδείξει αφού είχε εμπειρία στις οικοδομικές εργασίες, με αποτέλεσμα από αδέξιο χειρισμό του να του ξεφύγει το καδρόνι από τα χέρια του και να πέσει πάνω στον Γ.Κ., προκαλώντας τον θάνατό του. Και ναι μεν οι πρώτος και δεύτερος των εναγομένων, με την υπ' αριθμ. 1816/1998 ως άνω τελεσίδικη ποινική απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Θεσσαλονίκης, κηρύχθηκαν αθώοι της απαγγελθείσης κατ' αυτών (και του τρίτου εναγομένου) κατηγορίας της ανθρωποκτονίας εξ αμελείας του Γ.Κ., κατά το ως άνω εργατικό ατύχημα, καταδικασθέντος με αυτήν μόνον του τρίτου των εναγομένων, πλην όμως, όπως ήδη προαναφέρθηκε, το δεδικασμένο από την εν λόγω ποινική απόφαση, ως προς τον θάνατο του Γ.Κ., αφορά κατά βάση την ποινική αξίωση της πολιτείας και δεν καταλαμβάνει και την ασκηθείσα με την ένδικη αγωγή αξίωση των εναγόντων, στενών συγγενών αυτού, για χρηματική ικανοποίηση λόγω της εκ του θανάτου του προσγενομένης εις αυτούς ψυχικής οδύνης (932 ΑΚ) και συνεπώς δεν δεσμεύει τη διαφορετική περί του αυτού συμβάντος και της εξ αυτού ευθύνης των εναγομένων κρίση του παρόντος Πολιτικού Δικαστηρίου (ΑΠ 1236/1998 Δ 1999.351, ΕφΠατρ 838/1996 Δ 1997.767, 768, παρατ. Μπέη, Ράμμος, Εγχειρίδιο Πολιτ. Δικονομίας Ι, παρ. 211, σ. 586-587), οι δε αντίθετοι ισχυρισμοί των εναγομένων είναι αβάσιμοι και απορριπτέοι. Στην πρόκληση του ατυχήματος δεν αποδείχθηκε ότι συνέτεινε οποιαδήποτε αμελής συμπεριφορά του θανόντος, όπως αβάσιμα διατείνονται οι εναγόμενοι, ισχυριζόμενοι ότι συνυπαίτιος του θανατηφόρου τραυματισμού του ήταν και ο θανών Γ.Κ., επειδή, αν και όφειλε να έχει διαρκώς τεταμένη την προσοχή του και να παρακολουθεί το κατέβασμα της ξυλείας, δεν προφυλάχθηκε καθόλου καθόσον ταυτόχρονα με το κατέβασμα φόρτωνε τα καδρόνια στο αυτοκίνητο, που είχε σταθμεύσει παραπλεύρως. Η επί του ισχυρισμού τούτου των εναγομένων ένσταση συνυπαιτιότητας είναι αβάσιμη και απορριπτέα, όπως ορθά έκρινε και το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, διότι, όπως αποδείχθη, στον θανατηφόρο τραυματισμό του παθόντος ουδόλως συνετέλεσε η υπ' αυτού παράλληλη φόρτωση των παραλαμβανομένων καδρονιών στο αυτοκίνητο, δεδομένου ότι η ενέργειά του αυτή ήταν τελείως ανεξάρτητη από την κατά τα προεκτεθέντα ανεξέλεγκτη και ελεύθερη πτώση του καδρονιού επί του σώματός του η οποία (πτώση) θα μπορούσε να συμβεί και κατά την ώρα που ο παθών εναπέθετε τα καδρόνια στο έδαφος (και δεν τα φόρτωνε στο αυτοκίνητο) αφού και πάλι δεν θα ήταν σε θέση, έστω και για χρόνο ολίγων μόνο δευτερολέπτων, να ελέγξει την κάθοδο της ξυλείας, ώστε να προλάβει να απομακρυνθεί τη στιγμή κατά την οποία θα ξέφευγε κάποιο καδρόνι από τα χέρια συναδέλφου του. Συνεπώς οι αντίθετοι σχετικοί λόγοι των συνεκδικαζομένων συναφών εφέσεων είναι αβάσιμοι και απορριπτέοι.

Περαιτέρω αποδείχθη ότι ο θανών Γ.Κ., σύζυγος της πρώτης και πατέρας των λοιπών εναγόντων, κατά τον χρόνο του ατυχήματος ήταν 54 ετών, ήταν υγιής, εργατικός και οι σχέσεις του με τη σύζυγο και τα ενήλικα τέκνα του (ενάγοντες) ήταν άριστες και δεν είχαν ποτέ διαταραχθεί για οποιαδήποτε αιτία. Ενόψει τούτων και του – κατά κοινή πείρα και λογική – βαθέος ψυχικού άλγους των εναγόντων από τον απρόσμενο και τραγικό θάνατο του προσφιλοῦς των συζύγου και πατρός, που ήταν στήριγμα για την πρώτη ιδίως των εναγόντων σύζυγό του, της βαρύτατης αμελείας των εναγομένων από την οποία επήλθε αποκλειστικά ο θάνατός του, της έλλειψης κάθε υπαιτιότητας του θανόντος, της περιουσιακής κατάστασης και της κοινωνικής θέσης των διαδίκων, το δικαστήριο άγεται στη κρίση ότι η εύλογη χρηματική ικανοποίηση για την ψυχική οδύνη που υπέστησαν η μεν σύζυγος του θανόντος (α'

ενάγουσα) ανέρχεται σε 10.000.000 δραχμές, τα δε τέκνα του Χ. και Β.Κ. (β' και γ' ενάγοντες) σε 7.000.000 δραχμές. Επομένως και το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, που με την εκκαλούμενη απόφασή του δέχτηκε την αγωγή εν μέρει και προσδιόρισε τη χρηματική ικανοποίηση στο αυτό ως άνω για ένα έκαστο των εναγόντων χρηματικά ποσά, καταβλητέα και δια προσωπικής κρατήσεως των εναγομένων δεν έσφαλε. Όλοι δε οι αντίθετοι ισχυρισμοί των εναγομένων, όπως αναπτύσσονται εκτενώς στις συνεκδικαζόμενες εφέσεις τους, είναι αβάσιμοι και απορριπτέοι στην ουσία τους, όπως και οι εφέσεις στο σύνολό τους. Τέλος, οι εναγόμενοι – εκκαλούντες, που χάνουν τη δίκη, πρέπει να καταδικασθούν στη δικαστική δαπάνη των εναγόντων εφεσίβλητων του παρόντος βαθμού δικαιοδοσίας, την οποία ορίζει ενιαίως δι' όλους λόγω κοινής υπερασπίσεώς τους κατά των εφέσεων (κατά τα άρθρα 176, 183 ΚπολΔ).